

احیای تولید وابسته حمایتی هشت گانه دولت

پس از حملات جنگ رمضان، دولت با اجرای بسته‌ای هشت گانه می‌کوشد جریان تولید کشور را از فشار نقدینگی، محدودیت‌های بانکی و آسیب‌های فیزیکی عبور داده و اشتغال را پایدار نگه دارد

بوده است؛ کارگروهی که مأموریت اصلی آن، حذف یا اصلاح فوری مقررات مزاحم و اصطکاک‌زا برای محیط کسب‌وکار بود. خروجی این مصوبات، تسریع در ترخیص بخش قابل توجهی از کالاهای مانده در گمرکات، کاهش زمان رسیدگی به پرونده‌های بانکی و رفع بخشی از فشارهای مالیاتی بر دوش بنگاه‌ها بود؛ مجموعه‌ای از اقدامات فوری که به گفته نمایان، توانست در کوتاه‌ترین زمان، گره‌هایی را که معمولاً ماه‌ها در نظام اداری معطل می‌ماند، باز کند. او مرحله دوم برنامه را که اکنون در جریان است، معطوف به حفظ ظرفیت‌های تولیدی موجود و جلوگیری از توقف فعالیت واحدها می‌داند. محور اصلی این مرحله، تأمین سرمایه در گردش برای بنگاه‌هاست تا زنجیره تأمین در نتیجه آسیب‌های ناشی از جنگ دچار گسست نشود. به همین منظور، فرآیند اجرایی اعطای این تسهیلات با هدف تداوم فعالیت اقتصادی و حفظ اشتغال، طبق اعلام معاونت، از هفته جاری آغاز خواهد شد.

بازسازی و برآورد خسارت

زمانیان مرحله سوم برنامه حمایتی را مرتبط با تشکیل ستاد بازسازی و تأمین مالی برای جبران خسارت‌های زیرساختی توصیف می‌کند؛ مرحله‌ای که بنابه گسترده‌ی دامنه آسیب‌ها و ماهیت متفاوت نیازهای مالی، از موضوع سرمایه در گردش تفکیک شده است. او تأکید می‌کند که این بخش نیازمند منابع بسیار بزرگ‌تر، اختیارات قانونی ویژه و پایش مستمر فهرست زیرساخت‌ها و بنگاه‌های آسیب‌دیده است و از همین رو، بررسی‌های آن به‌طور طبیعی زمان بر خواهد بود. معاون سیاستگذاری اقتصادی وزارت اقتصاد در باره شیوه‌های برآورد خسارت نیز توضیح می‌دهد که دولت در رویکرد موازی را دنبال می‌کند: نخست، برآورد مستقیم و میدانی خسارات فیزیکی؛ دوم، استفاده از شاخص‌های مالی نظیر جریان درآمدی شرکت‌ها، ارزش بنگاه‌های بورسی و محاسبات مبتنی بر داده‌های بازار برای تخمین میزان آسیب‌ها. با این حال، او خاطرنشان می‌کند که به دلیل کم‌دقت بودن محاسبات در مراحل اولیه بحران، رقم نهایی خسارت‌ها هنوز قابل اعلام رسمی نیست و نیازمند تکمیل فرآیندهای کارشناسی و تثبیت داده‌هاست. زمانیان این برنامه سه‌مرحله‌ای را نقشه راه دولت برای عبور از شرایط اضطراری، بازگرداندن بنگاه‌ها به چرخه تولید و ایجاد بستر بازسازی بلندمدت اقتصاد توصیف می‌کند.

پایداری زنجیره تأمین مواد اولیه

در شرایطی که تداوم فعالیت بنگاه‌های صنعتی بیش از هر زمان دیگری به پایداری جریان مواد اولیه وابسته شده، وزارت صنعت، معدن و تجارت تأمین این نهاده‌ها را در صدر اولویت‌های سیاستی خود قرار داده است. محمدصادق مفتاح، قائم‌مقام وزیر صمت در امور بازرگانی، با تشریح اقدامات اخیر این وزارتخانه تأکید می‌کند که یکی از مهم‌ترین محورهای مدیریت اقتصادی در وضعیت کنونی، تضمین دسترسی مستمر کارخانجات به مواد اولیه مورد نیاز خطوط تولید است. به گفته او، در همین راستا تلاش شده موانع موجود در مسیر تأمین این نهاده‌ها برطرف شود، تسهیلات لازم برای واردات و انتقال مواد اولیه فراهم آید و مسیرهای متنوعی برای ورود کالاهای واسطه‌ای به کشور فعال شود تا واحدهای تولیدی با وقفه در چرخه تولید مواجه نشوند. مفتاح همچنین به اقداماتی اشاره می‌کند که با هدف تسریع در ترخیص ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی در دستور کار قرار گرفته است؛ تجهیزاتی که بخشی از آن‌ها پیش از این در گمرکات و بنادر کشور در صف خروج قرار داشتند و به دلیل روندهای اداری طولانی، امکان ورود سریع به خطوط تولید را پیدا نمی‌کردند.

تولیدی ارائه‌دهنده کالا و خدمات فعال می‌شود تا فروش اقساطی و جریان نقدی بنگاه‌ها تقویت شود. هم‌زمان، به منظور تأمین مالی واحدهای تولیدی و خدماتی استان‌ها در شرایط اضطرار و جنگی، محدودیت‌های سقف «ترازنامه‌ای» بانک‌ها لغو و اختیارات سرپرستی بانک‌های استان در تعیین سهم تسهیلات سرمایه‌ثابت، سقف خرید بدهکار و مدیریت مطالبات سررسیدشده افزایش می‌یابد؛ اقدامی که عملاً گلوگاه اعتباری استانی را می‌گشاید و انعطاف‌پذیری شبکه بانکی در تخصیص منابع را بالا می‌برد. علاوه بر این، بانک مرکزی موظف است پس از طی تشریفات قانونی در هیأت عالی، سازوکارهای تأمین مالی ضروری با اولویت سرمایه در گردش برای بنگاه‌های متاثر از جنگ رمضان را فعال کند تا وقفه در تولید به حداقل برسد. نهاد ناظر شبکه بانکی همچنین مکلف شده تنفس و تمدید تسهیلات سررسیدشده قبلی را فراهم و آثار محدودکننده دریافت خدمات بانکی ناشی از چک‌های برگشتی صادره از ۹ اسفند سال گذشته تا پایان وضعیت جنگ را به‌طور موقت رفع کند؛ مهلتی حداقل شش‌ماهه که باید توسط مؤسسات اعتباری و صندوق‌های حمایتی اجرا شود و به واحدها امکان ترمیم جریان نقدی و بازاریابی برنامه‌ها بازپرداخت را می‌دهد. برآیند این مصوبات، ترکیبی از تحریک سمت تقاضا (کارت اعتباری ایرانی) و تسهیل سمت عرضه (افزایش اختیارات اعتباری استان و اولویت دادن به سرمایه در گردش) است؛ ترکیبی که در صورت اجرای دقیق و هدفمند، می‌تواند از انجماد ترازنامه‌ای بانک‌ها بکاهد، ریسک نکول را مدیریت‌پذیر کند و با روان‌سازی زنجیره نقدینگی، محرک بازگشت پایدار تولید در بنگاه‌های کوچک و متوسط باشد.

اصلاح فوری مقررات

در پی تشدید اختلالات اقتصادی ناشی از جنگ، وزارت امور اقتصادی و دارایی به همراه دیگر نهادهای اقتصادی دولت، اجرای برنامه‌ای سه‌مرحله‌ای را برای حمایت از بنگاه‌های فعال در دستور کار قرار داده است. مرتضی زمانیان، معاون سیاستگذاری اقتصادی این وزارتخانه، با تشریح این اقدامات توضیح می‌دهد که گام نخست، تشکیل کارگروهی با اختیارات ویژه و با هماهنگی شورای عالی امنیت ملی در همان هفته‌های ابتدایی بحران

برای عبور صنایع از تبعات جنگ و بازگشت به وضعیت پایدار تولید فراهم می‌کند. بنابر اعلام اداره کل صمت استان تهران، واحدهای خسارت‌دیده پس از طی مراحل ارزیابی فنی و تأیید کارشناسی، برای دریافت تسهیلات کم‌بهره به بنیاد برکت و بنیاد علوی معرفی می‌شوند؛ تسهیلاتی که با نرخ‌های ترجیحی و دوره‌های بازپرداخت بلندمدت طراحی شده تا فشار هزینه‌ای واحدها در دوره بازسازی کاهش یابد. بنیاد برکت در قالب دو سطح، تسهیلاتی بین ۵۰۰ میلیون تا یک میلیارد تومان و بنیاد علوی تسهیلاتی تا سقف ۳ میلیارد تومان برای جبران خسارات واردشده به ماشین‌آلات، تجهیزات و مواد اولیه ارائه می‌کند.

در کنار این حمایت‌های اعتباری، دولت بازنگری در نحوه قیمت‌گذاری خوراک و فرآورده‌های نفتی را در دستور کار قرار داده تا شفافیت و ثبات بیشتری در مبادلات صنایع پالایشی و پتروشیمی شکل گیرد. از سوی دیگر، رفع موقت محدودیت‌های بانکی ناشی از چک‌های برگشتی یکی از مؤثرترین ابزارهای تسهیل نقدینگی محسوب می‌شود؛ اقدامی که به بنگاه‌های دچار اختلال مالی امکان می‌دهد جریان نقدی خود را بازیابی کنند. بانک مرکزی نیز موظف شده با کاهش محدودیت سقف تسهیلات در استان‌ها، دسترسی واحدها به سرمایه در گردش را تسهیل کند. مجموعه این سیاست‌ها نشان می‌دهد رویکرد دولت بر جلوگیری از رکود، حفظ تداوم تولید و جلوگیری از گسست در زنجیره تأمین متمرکز شده است؛ رویکردی که هدف نهایی آن، فراهم کردن شرایط لازم برای عبور صنایع آسیب‌دیده از مرحله اضطراری و بازگشت به ظرفیت عملیاتی پایدار است.

کارت اعتباری ایرانیان

مصوبات اخیر ستاد تسهیل و رفع موانع تولید برای تحریک تقاضای داخلی و جلوگیری از رکود صنعتی، بانک مرکزی را به محور اجرای سیاست‌های اعتباری تبدیل کرده است. بر اساس مصوبه جلسه ۱۹۵ ستاد، این بانک مکلف شده کارت اعتبار خرید کالا و خدمات ایرانی را برای کارکنان دولت، مستمری‌گیران نیروهای مسلح و مشمولان قانون تأمین اجتماعی صادر کند؛ کاری که از طریق پایانه‌های اعتباری و در محدوده اعتباری هر واحد

پس از حملات جنگ رمضان و آسیب شماری از واحدهای صنعتی و تولیدی، دولت برای جلوگیری از توقف فعالیت بنگاه‌ها و حفظ اشتغال، مجموعه‌ای از اقدامات فوری را به جریان انداخته است؛ اقداماتی که در قالب هشت برنامه مشخص، تلاش می‌کند زنجیره تولید کشور را از فشار نقدینگی، محدودیت‌های بانکی و اختلال‌های ناشی از آسیب فیزیکی واحدها عبور دهد. در این چارچوب، سیاست‌گذاران کوشیده‌اند مسیرهای دسترسی به حمایت‌ها را کوتاه و مؤثر کنند؛ به‌گونه‌ای که هم‌زمان بر بودن تشریفات اداری کاهش یابد و هم بنگاه‌ها در جریان دشوار روزهای پس از جنگ، امکان بازگشت به مدار تولید را از دست ندهند. بر اساس این برنامه‌ها، واحدهای آسیب‌دیده امکان استفاده از تسهیلات سرمایه در گردش را یافته‌اند؛ تسهیلاتی که نرخ سود آن در صورت پایبندی به تثبیت یا افزایش اشتغال، تا پنج واحد درصد کاهش می‌یابد و نشان می‌دهد محور اصلی این بسته، حفظ نیروی کار و جلوگیری از ریزش اشتغال است. دولت همچنین صدور دستورالعمل‌هایی برای اولویت‌بخشیدن به پرداخت حقوق کارکنان، اعمال اختیارات جدید برای بانک مرکزی در حوزه مدیریت بازارهای پولی و ارزی و نیز ایجاد سازوکاری ساده‌تر برای خوداظهاری خسارت را در دستور قرار داده است. روند کارشناسی خسارت واحدها بدون دریافت هزینه انجام می‌شود و بنگاه‌هایی که در معرض توقف نقدینگی قرار گرفته‌اند، می‌توانند از امکانات رفع انسداد حساب‌های ناشی از چک برگشتی استفاده کنند. مجموعه این اقدامات تصویری کلی از تلاش دولت برای پایداری تولید و جلوگیری از وقفه در فعالیت بنگاه‌های آسیب‌دیده ترسیم می‌کند.

بازسازی و تأمین مالی

به موازات اجرای بسته اصلی حمایتی دولت، مجموعه‌ای از ظرفیت‌های تکمیلی برای پشتیبانی از بنگاه‌های صنعتی آسیب‌دیده فعال شده است تا روند بازسازی تجهیزات، جبران خسارت مواد اولیه و احیای خطوط تولید با شتاب بیشتری دنبال شود. این بخش مکمل، حاصل هماهنگی میان وزارت صنعت، معدن و تجارت، بانک مرکزی، بنیاد برکت و بنیاد علوی است و ساختاری چندسطحی از حمایت‌های مالی، اعتباری و مقرراتی را

حمیدرضا کاشانی
روزنامه نگار

عبد الوهاب سهل آبادی

رئیس خانه صنعت و معدن ایران

ایستادگی صنایع در روزهای بحرانی

دولت در روزهای پس از حملات، پرداخت تسهیلات، جبران خسارت و حمایت فوری از واحدهای صنعتی را در اولویت قرار داده و مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ برای بازگرداندن واحدهای آسیب‌دیده به چرخه تولید آغاز شده است. از همان ساعات نخست، ارزیابی خسارت در واحدهای صنعتی، صنفی و مسکونی در سراسر کشور با سرعت آغاز شد و بسیاری از واحدها شخصاً اعلام خسارت کردند. این گزارش‌ها در ادارات صنعت، معدن و تجارت استان‌ها ثبت و بی‌درنگ به کانون کارشناسان رسمی دادگستری ارجاع شد تا کارشناسان با حضور در محل، بازدید و تأمین دلیل را انجام دهند. میزان خسارت هر واحد اکنون به‌طور رسمی روشن است و همه این مراحل برای صاحبان واحدهای تولیدی بدون هیچ هزینه‌ای انجام شده است. دولت برای جبران آسیب فولادی‌ها می‌کوشد تا فعالیت واحدهای پایین‌دستی بدون کمبود مواد اولیه ادامه یابد. تشکیل‌های صنعتی، از جمله خانه صنعت، معدن و تجارت ایران نیز در این مدت ارزیابی خسارت‌ها را دنبال کرده‌اند و جلسات مستمری با وزیر صنعت، معدن و تجارت برگزار شده است. همچنین پیشنهادها و هشدارهای شکل‌ها به دستگاه‌های دولتی منتقل شده و فعالان صنعت انتظار دارند این پیگیری‌ها به بسته‌ای عملی و مؤثر برای جبران خسارت‌ها منجر شود. هم‌زمان، وزیر و معاونان او از واحدهای آسیب‌دیده بازدید کرده و دستوراتی برای سرعت‌بخشیدن به بازگشت صنایع به خط تولید صادر کرده‌اند. حمله به مراکز تولیدی و صنعتی غیرنظامی، نقض صریح منشور ملل متحد و اصول شناخته‌شده حقوق بشردوستانه است و این موضوع باید در سطح بین‌المللی پیگیری شود. در چنین شرایطی، یونیدو به عنوان نهاد مسئول توسعه صنعتی باید نسبت به وضعیت صنایع کشور و آثار حملات پاسخگو باشد و نقش حمایتی خود را فعال‌تر ایفا کند. جامعه صنعتی از آغاز جنگ، بر لزوم تاب‌آوری تأکید داشته و تلاش کرده چرخ تولید کشور متوقف نشود. امروز تقریباً تمامی بنگاه‌های تولیدی، جز واحدهایی که مستقیماً مورد تهاجم قرار گرفتند، شبانه‌روز فعال‌اند و همین تلاش باعث شده هیچ مرکز توزیع یا فروشگاه‌ای با کمبود کالاهای اساسی روبه‌رو نشود. تولیدکنندگان در خطوط تولید حضور دارند و تولید کالاهای غذایی، بهداشتی، دارویی و اقلام مصرفی بدون وقفه ادامه یافته است. در کنار آنان، ناوگان حمل‌ونقل کشور نیز نقشی حیاتی بر عهده داشته و با وجود مخاطرات، روند تأمین و تحویل کالا در سراسر کشور را پایدار نگه داشته است. با وجود این تلاش گسترده، حملات آسیب‌هایی جدی به برخی صنایع وارد کرده؛ آسیب‌هایی که هدف آن ایجاد اختلال در تولید و انتقال بحران اقتصادی به داخل کشور است. با این حال، صنایع و بنگاه‌های تولیدی در هفته‌های اخیر نوعی همبستگی کم‌سابقه نشان داده و بر حفظ تاب‌آوری در برابر فشارهای جنگ تأکید کرده‌اند.

این هم‌قسم جمعی اکنون به محور اصلی پایداری تولید تبدیل شده و امید می‌رود با تداوم حمایت‌ها، کشور مسیر بازسازی صنعتی را با کمترین وقفه طی کند.

بخشش کامل جرایم دیرکرد تولیدکنندگان

مجلس و دولت برای حمایت جنگ‌زده‌ها، جرایم اقساط معوق را به‌طور کامل حذف کردند

عضو هیأت‌رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی اعلام کرد تولیدکنندگان آسیب‌دیده از «جنگ تحمیلی رمضان» از پرداخت جریمه دیرکرد اقساط معوق معاف می‌شوند و برای بازپرداخت وام‌های بانکی خود فرصت مجدد دریافت خواهند کرد. رحمدل بامری گفت: جلسات ویژه‌ای برای بررسی وضعیت تولیدکنندگانی که در هفته‌های اخیر با اختلال در فعالیت مواجه شده‌اند برگزار شده و بر اساس جمع‌بندی آن، هیچ‌گونه جریمه‌ای از واحدهایی که توان بازپرداخت نداشته‌اند نخواهد شد.

او با اشاره به تصمیم‌های حمایتی تازه افزود تولیدکنندگانی که پیش‌تر

تسهیلات بانکی دریافت کرده‌اند می‌توانند بدون نگرانی از پیامدهای مالی ناشی از تأخیر، دوره بازپرداخت خود را تمدید کنند. به گفته او، این رویکرد با هدف جلوگیری از تعطیلی بنگاه‌ها و کاهش فشار نقدینگی بر واحدهای آسیب‌دیده اتخاذ شده و وزارتخانه‌های اقتصادی و شبکه بانکی برای اجرای آن هماهنگ هستند.

در همین حال، مصطفی پوردهقان، عضو هیأت‌رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، گفت: دولت و مجلس در حال نهایی کردن اقداماتی هستند که به امهال بدهی‌های واحدهای تولیدی و صنعتی منجر

می‌شود. او اظهار کرد: کاهش یا توقف فعالیت بسیاری از بنگاه‌ها در دوران جنگ، ضرورت بسته‌ای حمایتی را دوچندان کرده و تصمیم‌ها در همین راستا اتخاذ خواهد شد.

پوردهقان تأکید کرد: حمایت همه‌جانبه از صنایع آسیب‌دیده در دستور کار مشترک دولت و مجلس قرار دارد و کمیسیون صنایع و معادن به‌طور جدی این موضوع را پیگیری می‌کند. به گفته او، هدف اصلی آن است که واحدهای صنعتی و تولیدی در دوره بازسازی با حداقل مشکل نقدینگی و فشار بدهی مواجه شوند.